

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Juridisk avdeling

Tordenskiolds gate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2014/17305-78 FM-J
Saksbehandler: Kjersti Nielsen
Direkte telefon: 22 00 35 82

Dato: 09.10.2015

Klage på vedtak om tilbakebetaling av statstilskudd – Oslo katolske bispedømme

I Fylkesmannens vedtak av 24.06.15 konkluderes det med at Oslo katolske bispedømmes (OKB) metode for innmelding, der personer er blitt innmeldt som medlemmer uten at de selv har meldt seg inn, strider mot trossamfunnsloven og underliggende regelverk. Innmeldingene er ugyldige, og fylkesmannens vedtak om statsstøtte til OKB for årene 2011-2014 er ugyldige. Videre kreves kr 40 581 723 for mye utbetalt statsstøtte tilbakebetalt.

Advokatfirmaet Arntzen de Besche v/adv. Lars Holo har i brev av 24.08.15 på vegne av OKB klaget på fylkesmannens vedtak. Vedlagt klagen fulgte notat fra høyesterettsadvokat Arne Fliflet om «De registrerte trossamfunnene og deres rett til tilskudd fra stat og kommune. Rettsgrunnlaget, regelverket og praksis».

Klagefristen ble utsatt til 24.08.15. Klagen er følgelig rettidig fremsatt.

OKB ble i brev datert 24.11.2014 pålagt å rette opp medlemsregisteret ved at personer som åpenbart ikke hadde meldt seg inn i trossamfunnet, skulle slettes fra registeret. Fylkesmannen i Oslo og Akershus (FMOA) mottok rapport om resultatet av arbeidet med oppfyllelse av pålegget 16. mars 2015. Som det er anført i brevet fra advokatfirmaet Arntzen de Besche, er det i rapporten gitt utførlige redegjørelser for OKBs syn på både faktum og juss tidligere. OKBs standpunkt i klagesaken er i stor grad basert på de samme oppfatninger som kommer til uttrykk i disse redegjørelsene. FMOA har således allerede i vedtaket datert 24.06.2015 tatt stilling til hovedanførselene og begrenser i denne omgang bemerkningene til enkelte sentrale punkter i klagen.

Det anføres i klagen at de tidligere vedtakene om tilskudd var gyldige, og at det uansett ikke er grunnlag for omgjøring av disse, at det er metodiske feil i rettsanvendelsen og at det er forskjellsbehandling av OKB i forhold til andre trossamfunn.

OKB har i klagen, som også i rapporten, redegjort for at Den katolske kirken er et verdensomspennende trossamfunn, og at OKB anerkjenner uten videre alle som tilhører Den katolske kirken som medlemmer av OKB, ved at medlemskapet tilordnes OKB som lokal avdeling av Den katolske kirke når medlemmet flytter. Dette gjøres i henhold til forpliktelser OKB har etter kanonisk rett overfor både de enkelte medlemmene og Den katolske kirke. Etter

OKBs oppfatning har Fylkesmannen misforstått hvordan medlemskap erverves i OKB, herunder hvordan spørsmål om medlemskap i OKB påvirkes av at OKB er en del av Den katolske kirke.

FMOA har som presisert gjentatte ganger myndighet etter lov om trudomssamfunn og ymist anna (trossamfunnsloven), og mener at det må skilles mellom kanonisk rett og norsk lov. Når det gjelder trossamfunnslovens regler om innmelding, viser vi til det som er sagt i vårt vedtak av 24.06.2015 under Rettslig grunnlag side 1 og 2 og har ikke ytterligere å anføre.

Klagen omtaler også hvilken betydning OKB mener det skal ha at et medlem flytter rundt i Norge, og hevder at det ikke kan kreves at et medlem må melde seg ut av for eksempel OKB og inn i Tromsø stift, ved flytting fra for eksempel Oslo til Tromsø. Den katolske kirke i Norge er registrert med tre separate trossamfunn, Oslo katolske bispedømme, Den katolske kirke i Nord-Norge – Tromsø stift og Trondheim katolske stift. Formen for organisering var ønsket av Den katolske kirken i Norge ved registreringene. I henhold til trossamfunnsloven § 8 kan ingen «samstundes høyra til registerført trudomssamfunn og Den norske kyrkja, eller meir enn eitt registerført trudomssamfunn.» Det betyr at et medlem av OKB som flytter til Tromsø, må melde seg ut av OKB og deretter inn i Tromsø stift, dersom man ønsker å være medlem i Tromsø. Mener Den katolske kirken i Norge at det er uhensiktsmessig at den er organisert som tre selvstendige trossamfunn i Norge, kan det søkes om endring av organiseringsform.

Metodiske feil i rettskildeanvendelsen

Fylkesmannens vedtak baserer seg på trossamfunnsloven med forskrifter, rundskriv, uttalelser fra departementet og praksis. Vi mener lovforståelse er korrekt og overlater til departementet å foreta den endelige vurderingen på dette punktet.

Forskjellsbehandling

I FMOAs register er det registrert 199 tros- og livssynssamfunn. I 2014 ble det utbetalt kr 195.284.917 i statsstøtte (434.933 medlemmer sats 449). Flere av trossamfunnene er internasjonale. Det er lagt stor vekt på å informere om gjeldende regler. For å forsikre oss om at reglene følges og en enhetlig praksis, er det også stilt krav i årsrapportene fra trossamfunnene om at det blant annet skal informeres om inn- og utmeldingsrutiner. Eventuell statsstøtte utbetales ikke før denne redegjørelsen foreligger. Også OKB har i sine årsrapporter informert om inn- og utmeldingsrutiner. Som kjent er rutinene som OKB har beskrevet i overensstemmelse med reglene, men fraviker fra hvordan dette faktisk har skjedd. Når det gjelder støtte til Den norske kirke, reguleres dette av egen lovgivning som fylkesmannen ikke har myndighet etter. Når det gjelder de nordiske kirkesamfunnene, er dette uregistrerte trossamfunn. Fylkesmannen vil følge opp enkelte problemstillinger i forhold til disse samfunnene. FMOA mener at det ikke er grunnlag for å påstå forskjellsbehandling.

Tidspunkt for innmelding

Det er lagt til grunn at innmeldingsdato for medlemmer kontaktet i 2015 må fastsettes til den datoen hvor medlemskapet er bekreftet i 2015. Dette i motsetning til påstanden fra OKB at gjeldende tidspunktet er når en person er blitt døpt eller har konvertert. Fylkesmannen holder fast ved sin tidligere vurdering, og opprettholder vedtaket også på dette punktet.

Konklusjon

Fylkesmannen har gjennomgått saken på nytt, men kan ikke se at det er tilført opplysninger som kan føre til en omgjøring av vårt tidligere vedtak.

Når det gjelder notatet fra høyesterettsadvokat Arne Fliflet, oppfatter fylkesmannen at dette er en gjennomgang av enkelte bestemmelser i trossamfunnsloven og forståelsen av disse. Fylkesmannen mener at heller ikke disse synspunktene kan medføre en endring av vårt vedtak og overlater til departementet å foreta en eventuell nærmere vurdering.

Utsatt iverksetting

Advokat Lars Holo har innledningsvis i klagen vist til forvaltningsloven § 42 og bedt om at iverksetting av vedtaket utsettes til klagesaken er endelig avgjort og til et eventuelt sivil søksmål om vedtakets gyldighet er rettskraftig avgjort. Dersom påtalemyndigheten beslutter å utstede forelegg og/eller å reise tiltale i saken om medlemsregistreringen, bes det om at iverksettingen i så fall også utsettes til det foreligger rettskraftig dom i straffesaken.

Beslutning

Med hjemmel i forvaltningsloven § 42 gis fylkesmannens vedtak, datert 24.06.2015 utsatt iverksetting inntil saken er forvaltningsmessig avgjort. Beslutningen er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Spørsmålet om ytterligere utsatt iverksetting kan imidlertid tas opp med departementet.

Saken oversendes departementet for klagebehandling.

Relevante saksdokumenter vedlegges.

Med hilsen

Merethe Helstad
Avdelingsdirektør

Kjersti Nielsen
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent.

vedlegg

Kopi til:

Arntzen de Besche advokatfirma AS Postboks 2734 Solli 0204 Oslo

